

**Základní škola a mateřská škola Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 8,
příspěvková organizace, Mitušova 1115/8 700 30 Ostrava-Hrabůvka**

Školní preventivní strategie 2009-2013

**Vypracoval: Mgr. Robert Novotný
školní metodik prevence**

Školní preventivní strategie na roky 2009-2013 vychází z této platné legislativy:

- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních, č.j.:20 006/2007-51
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j.: 24 246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci postihu záškoláctví, č.j.:10 194/2002-14
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.: 14 423/99-22
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j.: 11 691/2004-24
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákonů č.383/2005Sb., č.112/2006 Sb., č. 158/2006 Sb., č. 161/2006 Sb.

1. Charakteristika školy

ZŠ a MŠ Ostrava-Hrabůvka, Mitušova 8 je úplná škola s 9 postupnými ročníky. Budovy školy a přiléhající prostory s víceúčelovým hřištěm a běžeckou dráhou jsou dimenzovány pro 490 žáků. K 1. 9. 2009 má základní škola 364 žáků a mateřská škola 126 žáků. Budovy ZŠ a MŠ jsou situovány v klidné části Ostravy – Hrabůvky.

1.1. Aktivity školy

Naše základní škola je zaměřena na výuku regionální historie a podílí se na mnoha aktivitách:

- poskytuje širokou nabídku volnočasových aktivit (keramika, ping pong, počítače, florbal, aerobik, sportovní hry, atletika)
- od roku 1998 funguje ve škole žakovská rada složená z žáků 3.-9. ročníku, organizuje pro žáky volnočasové aktivity (sportovní turnaje, mikulášské a vánoční nadílky, tvůrčí dílny, den dětí, karnevaly, maskiády, diskotéky, nápodobné šou, pěvecké, recitační, výtvarné, keramické a sběrové soutěže
- ve škole funguje školské poradenské pracoviště v oblasti výchovného poradenství, profesní orientace, řešení sociálně patologických jevů. Je tvořeno výchovným poradcem, metodikem prevence sociálně patologických jevů a školním psychologem.
- Je sídlem USVO – Učitelské společnosti v Ostravě, která vznikla před osmnácti lety. Za dobu své existence uspořádala více než 236 akcí pro učitele, děti a veřejnost. Je zapojena do grantů obce, města, MŠMT a dalších organizací. Řeší projekty EU, na kterých spolupracuje s partnerskými školami v Žilině, Katovicích, Omiši. USVO organizuje dějepisné soutěže na úrovni města, okresu a kraje.
- Ve škole funguje Sdružení rodičů a přátel školy. Klade si za cíl získávat granty Úmob-Jih a Magistrátu města Ostravy v oblasti volnočasových aktivit. Snaží se o zapojení široké rodičovské veřejnosti do dění ve škole a školce. Organizuje akce pro děti a rodiče (karnevaly, oslavy MDD, vánoční jarmarky, tvůrčí dílny atd.)
- Vydává školní časopis Mitušáček.

1.2. Rizikovost školy z hlediska sociálně – patologických jevů

Školu lze charakterizovat jako sídlištní se středně velkým počtem žáků. Riziko šíření sociálně – patologických jevů snižuje fakt, že učitelé prvního i druhého stupně nemají kabinety a neustále se střetávají ve sborovnách. Velké množství negativních jevů je po upozornění kolegů vyřešeno neprodleně.

2. Popis aktuálního stavu soc.-pat. jevů

Ve školním roce 2008/2009 provedl metodik prevence soc.-pat. jevů analýzu formou dotazníkového šetření mezi žáky II. stupně a pedagogickými pracovníky. Tato analýza se stala základem pro vytvoření této dlouhodobé preventivní strategie.

2.1. Vyhodnocení dotazníku – žáci

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 94 žáků 6.-9. ročníku (viz. příloha 1). Žáci na škále 1 až 5 vyjadřovali své pocity ohrožení různými patologickými jevy (viz. příloha 2). Výsledné hodnocení je vlastně průměr. Za největší hrozbu považují děti netolismus (hraní na PC), dále následuje kouření, alkohol, vandalismus a šikana. Naopak se žáci vůbec necítí ohroženi drogami, týráním či domácím násilím.

2.2. Vyhodnocení dotazníku – učitelé

Stejný dotazník vyplnilo 20 pedagogických pracovníků. Systém vyhodnocení byl stejný. Nejvíce nebezpečný se učitelům jeví vandalismus, následuje kouření, alkohol a šikana. Žáky zdůrazněný netolismus (hraní na PC) nepovažovali učitelé za zvláště velkou hrozbu. Z osmnácti sledovaných patologických jevů se hraní na PC umístilo v učitelském dotazníku na dvanáctém místě.

2.3. Výčet řešených sociálně – patologických jevů v letech 2003 – 2008

Neomluvená absence – záškoláctví
Napadení spolužáka
Podvody se žákovskou knížkou – padělání známek
Šikanování
Kouření
Alkohol
Předčasný sexuální život
Vandalismus – ničení školního majetku
Pronásledování spolužáka
Vulgární chování vůči spolužákům a učitelům

3. Cíl

Dle výsledku dotazníkového šetření se školní preventivní strategie 2009-2013 zaměří na zlepšení stavu v těchto oblastech:

3.1. Závažné problémy

1. Netolismus
2. Kouření
3. Vandalismus
4. Šikana

3.2. Středně závažné problémy

1. Záškoláctví
2. Rasismus a xenofobie
3. Alkohol
4. Drogy

3.3. Málo závažné problémy

1. Kriminalita a delikvence
2. Patologické hráčství
3. Rizikový sex
4. Domácí násilí
5. Týrání a zneužívání dětí
6. Ohrožení mravní výchovy mládeže
7. Poruchy příjmu potravy

V krátkodobém horizontu bude věnována pozornost všem výše uvedeným jevům, přednostně závažným a středně závažným. V dlouhodobém horizontu pěti let si strategie klade za cíl snížit průměrný pocit ohrožení u všech závažných a středně závažných problémů. V roce 2013 proběhne další dotazníkové šetření mezi žáky a pedagogickými pracovníky. Toto šetření ukáže jak byla strategie úspěšná a kde byla slabá místa.

3.4. Metody prevence

Nespecifická prevence: je součástí výuky a učebních osnov jednotlivých předmětů, usiluje o zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění žáků, rozvíjení vhodné verbální i neverbální komunikace, konstruktivní řešení problémů, schopnost klást otázky a vyjádřit svůj názor, řešení stresu, učení vzájemné pomoci, schopnost říci si o pomoc a vědomí kam se v jakých záležitostech obrátit, vyrovnání se s neúspěchem, obrana před manipulací.

Specifická prevence: jedná se o programy cíleně zaměřené na řešení výskytu konkrétních sociálně patologických jevů. Tyto aktivity nejsou součástí učebního plánu, reagují na zvláštní situace v třídních kolektivech nebo mezi třídními kolektivy, či ve vztazích mezi třídními kolektivy a pedagogy. Tyto

situace jsou zjišťovány na základě šetření prováděného ve škole (pozorování, monitoring třídního učitele, sociometrie, dotazníky, diskuse).

Interaktivní metody: použití filmů, dvd, videa, tabule, internetu v hodinách

Prožitkové metody: použití her

Sebezkušenostní metody: použití peer programu (učení vrstevníků)

3.5. Formy prevence

1. v rámci výuky
2. besedy (výchovný poradce, školní psycholog, metodik prevence)
3. besedy s odborníky z participujících organizací
4. Exkurze
5. Školy v přírodě, ozdravné pobyty – použití prožitkových her

Prevence bude dlouhodobě zaměřena na:

1. Žáky
2. Pedagogické pracovníky
3. Rodiče

4. Okruhy prevence

4.1. Netolismus

Primární prevence bude obsažena v hodinách informatiky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. Beseda s odborníkem pro žáky. Informace pro rodiče na třídních schůzkách. Interaktivní hodiny – bezpečný internet pro děti.

4.2. Kouření

Primární prevence bude obsažena v hodinách přírodopisu, chemie, prvouky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. Využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy (liga proti kouření, kuřákova plíce apod.) Beseda s lékařem pro žáky. Dobrá informovanost rodičů při výskytu kouření (přes žákovskou knížku, na třídních schůzkách apod.).

4.3. Vandalismus

Hlavním bodem prevence bude důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu. Sankce za svévolné ničení věcí jsou uvedeny ve školním řádu. Důkladné seznámení žáků se školním řádem na začátku školního roku. (nechat žákům podepsat). Seznámit rodiče se školním řádem a sankcemi na třídních schůzkách, základní informace v žákovské knížce. Primární prevence bude náplní třídnických hodin, bude obsažena v hodinách prvouky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví.

4.4 Šikana

4.4.1. Šikana prevence žákům

Základní primární prevence šikany proběhne v hodinách Občanské výchovy a Výchovy ke zdraví a také v třídnických hodinách. Využití didaktického materiálu (knihy, dvd, pc.). Besedy ve vyučování (Renarkon, Policie ČR, Městská policie)

4.4.2. Šikana prevence pedagogickým pracovníkům

Proškolení učitelů, orientace v základních pojmech. Povinné doškolení nově příchozích učitelů. Školení s odborníkem s pedagogicko-psychologické poradny.

4.4.3 Šikana prevence rodičům

Informace pro rodiče o organizacích, které poskytují intervenční pomoc (na třídních schůzkách). V případě zájmu možnost uspořádání přednášky o šikaně pro rodiče. Změny v chování šikanovaného dítěte.

4.5. Záškoláctví

Pravidla omlouvání absence ve školním řádu. Seznámení rodičů a žáků se školním řádem. Důslednost při omlouvání absence. Spolupráce s ÚMOB-jih ohlašovací povinnost při neomluvené absenci.

4.6. Rasismus a xenofobie

Primární prevence bude náplní třídnických hodin, bude obsažena v hodinách zeměpisu, dějepisu, prvouky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. Motivovat žáky pozitivní sociální zkušeností s jinými etniky.

4.7. Alkohol

Primární prevence bude obsažena v hodinách přírodopisu, chemie, prvouky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. Využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy. Beseda s lékařem o nebezpečí alkoholismu. Okamžitá informace rodičům.

4.8. Drogy

4.8.1. Drogová prevence pro žáky

Primární prevence bude obsažena v hodinách přírodopisu, chemie, prvouky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. Využití didaktických materiálů. (video, dvd) Využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy. Přednáška odborníka (Renarkon, Policie ČR, Pedagogicko-psychologická poradna). Beseda s vyléčeným narkomanem.

4.8.2. Drogová prevence pro učitele a správní zaměstnance

Proškolení jakým způsobem postupovat při nálezů drog ve škole.

4.8.3. Drogová prevence pro rodiče

Okamžitá informace rodičům. Možnost přednášky pro rodiče o změnách v chování uživatelů drog.

4.9. Předčasný sexuální život

Primární prevence bude obsažena v hodinách přírodopisu, prvouky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. Využití didaktických materiálů. (video, dvd) Využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy. Přednáška odborníka (sexuologa, gynekologa, psychologa). Informace o formách sexuálního zneužívání, riziku pohlavních chorob/AIDS, sexuálních úchylných, sexualitě a právním rámci, věkové hranici apod.

4.10. Kriminalita a delikvence

Základní primární prevence šikany proběhne v hodinách Občanské výchovy a Výchovy ke zdraví a také v třídnických hodinách. Využití didaktického materiálu (knihy, dvd, pc.). Besedy ve vyučování (Policie ČR, kurátor Úmobjih, soudce). Neméně důležitou součástí je důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy.

5. Personální zajištění prevence

5.1. Školní metodik prevence

Metodicky vede a koordinuje prevenci na škole. Na každý školní rok připravuje Minimální preventivní program. Realizuje preventivní aktivity, proškoluje nebo zajistí školení pedagogických pracovníků. Komunikuje s rodiči, připraví pro rodiče seznam institucí pomáhajících v oblasti prevence sociálně – patologických jevů.

5.2. Výchovný poradce a školní psycholog

Se školním metodikem prevence tvoří poradenský tým. Řeší aktuální problémy, účastní se výchovných komisí. Spolupracují na realizaci preventivních aktivit.

5.3. Ředitelství školy

Vytváří vhodné podmínky pro realizaci preventivních aktivit:

1. materiální – PC, interaktivní tabule, dataprojektor, další didaktické materiály
2. personální – zve na besedy a přednášky odborníky
3. časové – zajišťuje časový prostor ve výuce věnovaný preventivním aktivitám
4. spolupracuje s poradenským týmem

5.4. Pedagogičtí pracovníci

5.4.1. Třídní učitelé

Spolupracují na realizaci preventivních aktivit. Vedou třídnickou hodinu a provádějí monitoring výskytu sociálně – patologických jevů.

5.4.2. Všichni pedagogičtí pracovníci

Ve výuce svých předmětů provádějí primární prevenci. V tematickém plánu předmětu označí prováděnou prevenci (prvouka, vlastivěda, občanská výchova, výchova ke zdraví, dějepis, zeměpis, přírodopis). Spolupracují na realizaci preventivních aktivit. Spolupracují při realizaci volnočasových aktivit v rámci Centra volného času (Cvoček) a Žákovské rady.

6. Financování prevence

1. Rozpočet školy - zakoupení didaktického materiálu (dvd, video, pc programy apod.
2. Příspěvky rodičů – ve formě zaplaceného vstupného na preventivní programy organizované spolupracujícími organizacemi.
3. Granty a dotace - možnost získat grant na prevenci z Magistrátu města Ostravy, ÚMOB – Jih

7.Sociální síť participujících organizací

- Pedagogicko – psychologická poradna Ostrava

- Policie ČR
- Městská policie
- ÚMOB - OSPOD (odbor sociálně právní ochrany dětí)
- Český červený kříž
- Hasiči Ostrava
- Krizové centrum pro děti a rodinu
- Poradna pro rodinu manželství a mezilidské vztahy
- Probační a mediační služba
- Linka důvěry
- Renarkon o.p.s.
- Fond ohrožených dětí
- Bílý kruh bezpečí
- Lékaři

7. Hodnocení

V roce 2013 proběhne vyhodnocení Školní preventivní strategie na roky 2009-2013. Bude analyzován výskyt řešených sociálně – patologických jevů na škole. Bude provedeno stejné dotazníkové šetření mezi žáky a pedagogickými pracovníky. Dotazníkově bude také provedeno měření klimatu školy. Po analýze výsledků bude zjištěna účinnost Školní preventivní strategie popřípadě změněno její nastavení na další období podle aktuálních problémů. Tato Školní preventivní strategie se stává součástí vzdělávacího programu školy.

Formulář vyhodnocení RSPCH1 a RSPCH2.

ZŠ a MŠ Mitušova 8, Ostrava Hrabůvka, příspěvková organizace

škola:.....
.....

počet respondentu RSPCH1:....20.....

	výsledek RSPCH1 /průměr/učitele	výsledek RSPCH2 /průměr/žáci
záškoláctví	2.4	2.03
šikana	3.35	2.43
rasismus, xenofobie	2.1	1.90
vandalismus	3.75	2.52
kriminalita, delikvence	2.65	1.67
abúzus tabáku	3.7	3.67
abúzus alkoholu	3.4	2.57
abúzus marihuany	2.65	1.68
abúzus extáze	1.95	1.23
abúzus pervitinu	2.15	1.07
abúzus heroinu	1.68	1.06
rizikový sex, HIV/AIDS	1.5	1.89
náboženský extremismus	1.5	1.24
netolismus (virtuál. drogy)	2.25	3.85
patol. hráčství (gambling)	2.4	1.43
domácí násilí	2.7	1.32
týrání a zneužívání dětí	2.35	1.25
ohrožování mravní výchovy mládeže	2.6	tetno údaj není v dotazníku RSPCH2
poruchy příjmu potravy	2,2	1.47

počet respondentu RSPCH2:.....94.....

Příloha 2

Vyhodnocení dotazníku rizik sociálně patologických jevů. Žáci II. stupně – 94 respondentů

Seřazeno sestupně od nejvíc nebezpečného po nejméně. (průměrná známka)

1. Hraní na PC (netolismus)	3.85
2. Kouření	3.67
3. Alkohol	2.57
4. Vandalismus	2.52
5. Šikana	2.43
6. Záškoláctví	2.03
7. Rasismus	1.90
8. Předčasný sex	1.89
9. Marihuana	1.68
10. Kriminalita	1.67
11. Anorexie, bulimie	1.47
12. Gambling	1.43
13. Domácí násilí	1.32
14. Týrání dětí	1.25
15. Náboženský extr.	1.24
16. Extaze	1,23
17. Pervitin	1,07
18. Heroin	1,06

Vyhodnocení dotazníku rizik sociálně patologických jevů Učitelé – 20 respondentů

1. Vandalismus	3.75
2. Kouření	3.7
3. Alkohol	3.4
4. Šikana	3.35
5. Domácí násilí	2.7
6.-7. Kriminalita Marihuana	2,65
8. Mravní ohrožení	2,6
9. -10. Záškoláctví Gambling	2,4
11. Týrání dětí	2,35
12. Hraní na PC	2,25
13. Příjem potravy	2,2
14 Pervitin	2,15
15. Rasismus	2.1
16. Extaze	1,95
17. Heroin	1,68
18.-19 Předčasný sex, náb. extr.	1,5

